

MD-2012, Chișinău, str. V. Pârcălab nr. 46
Tel.: (+373 22) 27-75-51, fax: (+373 22) 27-74-71
e-mail: office@consiliuaudiovizual.md
<https://consiliuaudiovizual.md/>

MD-2012, Chisinau, V. Parcalab str., № 46
Tel: (+373 22) 27-75-51, fax: (+373 22) 27-74-71
e-mail: office@consiliuaudiovizual.md
<https://consiliuaudiovizual.md/>

DECIZIA nr. 401

din 29 decembrie 2022

Cu privire la examinarea petițiilor dnei Fulga Grabovski, a deputatului în Parlamentul Republicii Moldova Vlad Batrîncea și a dlui Gheorghe Cavaliuc

La 07.11.2022, Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova (în continuare – CA) a recepționat sesizarea f/nr. din aceeași dată din partea dnei Fulga Grabovski, prin care menționează că la 05.11.2022, ora 12:12, pe pagina web a furnizorului de servicii media AO „Media Alternativă” a fost publicat materialul intitulat „Adresarea legionarilor moldoveni către veteranii din Moldova: „Să Țineți minte, noi ne vom întoarce”, conținând o înregistrare video cu sigla „TV8” și durată de 06 min. 56 sec., în care, potrivit petentei, „legionari moldoveni ce luptă pe teritoriul Ucrainei, cu arme în mâini, se adresează publicului din Republica Moldova”.

Totodată, CA a recepționat sesizarea nr. 10 din 08.11.2022 din partea deputatului în Parlamentul Republicii Moldova Vlad Batrîncea, prin care aduce la cunoștință despre același material video, și indică că imaginile au fost difuzate în eterul televizat la 05.11.2022, precum și pe pagina web a serviciului media audiovizual de televiziune „TV8” cu titlul „Legionarii moldoveni, luptători în Ucraina, către protestatarii de la Chișinău: „Oameni buni, nu vă dați manipulați”.

Petiționarii susțin că, în înregistrarea video se regăsește următoarea adresare:

„Salutare pentru toată Moldova, mai ales veteranilor de pe Nistru 1991-1992. Avem o adresare.

- Noi legionarii moldoveni, cetățeni ai Republicii Moldova, care ne aflăm în „Legiunea Ucraineană”, pe câmpul de luptă, vrem să ne adresăm către dumneavoastră. În primul rând, ceea ce se întâmplă azi în Moldova, toate protestele astea pro-ruse, care sunt organizate de așa numiții veterani de război, cum sunt dl Severin și alții așa numiți veterani. Noi vrem să le aducem aminte că în 1992 ei pe câmpul de luptă nu erau, am fost noi, și știm tare bine ce s-a petrecut acolo și a cui mână a fost acolo. La moment ei iarăși îndeamnă veteranii de război să se răscoale contra actualei guvernări, dar să știți băieți că asta e mâna Moscovei și sunt finanțați de Moscova toate jigodiile astea... Uitați-vă atent ce se petrece în Ucraina și dați-vă seama ce se va petrece în Moldova, în curând, dacă o să susțineți acest protest și îndemnurile acestor veterani falși.

- Noi suntem aici, mai mult de 300 de moldoveni, dar să Țineți minte ne vom întoarce, și pentru noi se va întoarce toată legiunea, care, să credeți că au experiență de luptă și o să fie urât.

- [..]

- Bună ziua, stimați cetățeni ai Republicii Moldova și acei care vor să răstoarne guvernul și guvernarea, eu vreau să mai adaug că să nu vă împingă păcatul să faceți acea răsturnare de situație și putere. Noi, credeți-ne că suntem vreo 300 de moldoveni și „legiunea internațională”, care conține 22-25 de mii de soldați bine pregătiți și profesioniști. Și atunci acești alde Șor, Dodon, Cavaliuc și compania vor vrea să stea la pușcărie, dar nu o să aveți șansa asta. Prietenilor noștri care urzesc diferite proiecte...nu încercați, vă scoatem și din

mormânt, o să vă îngropăm, vă scoatem și iar vă îngropăm.

- Oamenii buni, nu vă dați manipulați de acești hoți, alde Șor, Cavcaliuc, Dodon, și alte lepădături, nu vă dați, pentru că ei au furat țara, din pricina lor noi acum suntem în așa gaură mare, financiară.

[...]

- Sugerez doamnei Președinte să inițieze o reformă a SIS-ului, în care activează dubli agenți, ce activează pentru Moscova, Transnistria și încă cine știe pentru cine, dar nu pentru Moldova, ...demult urma să fie toți arestați, toți agenții FSB arestați și schimbați pe agenții pe care îi avem noi în pușcării în Moscova. La moment SIS-ul nu lucrează. Vă rugăm, dna Președinte, faceți schimbări... ” [...]

Potrivit petentei, furnizorul de servicii media nu a informat publicul cu privire la motivele redactării materialului și presupune că a făcut-o sub presiunea revoltei publice, căci materialul a stârnit multiple reacții negative în societate, revolte ale cetățenilor, deputaților, jurnaliștilor și juriștilor, dat fiind faptul că acesta conține discurs care incită la ură, propagandă a agresiunii militare, conținut extremist.

De asemenea, petiționara a mai specificat că furnizorul de servicii media a modificat și titlul materialului, care din „*Să ții minte, noi ne vom întoarce*” a devenit „*Oamenii buni, nu vă dați manipulați*”, iar de pe ecran a dispărut și sigla „TV8”.

Fulga Grabovski și Vlad Batrîncea remarcă încălcarea Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018 (în continuare – CSMA), și anume a art. 17 alin. (3): „*În spațiul audiovizual național este interzisă difuzarea programelor audiovizuale ce constituie discurs care incită la ură, dezinformare, propagandă a agresiunii militare, conținut extremist, conținut cu caracter terorist sau care prezintă o amenințare pentru securitatea națională*”, și solicită aplicarea sancțiunii în conformitate cu art. 84 alin. (9) din CSMA.

Totodată, deputatul Republicii Moldova Vlad Batrîncea a mai indicat că în acțiunile persoanelor din imagine se conturează elementele constitutive stipulate în art. 140, art. 141 și art. 155 din Codul Penal al Republicii Moldova, art. 69 și art. 70 din Codul contravențional al Republicii Moldova, art. 11 și art. 17 alin. (3) din CSMA.

De specificat că la 12.12.2022 CA a recepționat petiția dlui Gheorghe Cavcaliuc, în care face trimetere la același material video plasat pe pagina web a furnizorului de servicii media audiovizuale AO „Media Alternativă” la care fac referire în petițiile lor dna Fulga Grabovski și deputatul Vlad Batrîncea. Gheorghe Cavcaliuc a menționat că este vizat direct în materialul video și solicită tragerea la răspundere legală a furnizorului de servicii media audiovizuale AO „Media Alternativă”, pentru săvârșirea faptei prevăzute de art. 17 alin. (3) din CSMA.

La 19.12.2022 CA a recepționat suplimentar petiția colectivă din partea dnei Fulga Grabovski, semnată de 57 de persoane pe pagina www.petitiononline.com, prin care menționează că materialul difuzat atentează la securitatea națională, audiovizuală și la drepturile fundamentale ale cetățenilor, printre care și dreptul la proteste pașnice. De asemenea, potrivit petiționarei, „*furnizorul de servicii media AO „Media Alternativă”, care a realizat acel material, trebuie să-și ceară scuze publice și să fie sancționat, conform legii, pentru a preveni asemenea derapaje pe viitor. Ordinea constituțională, democrația și drepturile fundamentale ale cetățenilor nu sunt valori negociabile, în funcție de culoarea sau afilierea politică a furnizorilor media. Mass-media trebuie să fie independentă sau să nu fie deloc*”.

La 22.12.2022 CA a recepționat petiția suplimentară a dnei Fulga Grabovski, prin care nu a invocat încălcarea altor prevederi legale din CSMA, ci a venit cu argumente suplimentare prin prisma noțiunii de „*activitate extremistă*” prevăzută în dispoziția art. 1 lit. a) din Legea nr. 54/2003 privind contracararea activității extremiste, urmare a constatărilor din raportul de monitorizare în care s-a specificat că în mesajele bărbaților din materialul video nu se regăsesc elemente din definiția „*extremism*”.

Ținând cont că petițiile fac referire la un material video publicat pe www.tv8.md, acestea au fost conexe într-o singură procedură administrativă, potrivit prevederilor art. 80 din Codul administrativ al Republicii Moldova.

În temeiul prevederilor art. 83 alin. (2) din CSMA, precum și în scopul examinării obiective a tuturor circumstanțelor sesizate, prin scrisoarea nr. 1600 din 08.11.2022, CA i-a solicitat furnizorului de servicii media audiovizuale AO „Media Alternativă”, fondatoarea serviciului media audiovizual de televiziune „TV 8” și deținătoarea paginii web www.tv8.md, prezentarea opiniei referitor la cele menționate în sesizările dnei Fulga Grabovski și ale dlui Vlad Bătrîncea, cât și înregistrările video ale emisiiei din 05.11.2022.

Prin scrisoarea nr. 51 din 10.11.2022, furnizorul de servicii media AO „Media Alternativă” a comunicat următoarele: „În urma scrisorii nr. 1600 din 08 noiembrie 2022, prin care Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova solicită instituției prezentarea în scris a opiniei referitor la petițiile dnei F. Grabovski și dlui Vlad Bătrîncea, A.O. „Media Alternativă” vine cu următoarea poziție:

În fapt, în adresa Consiliului Audiovizualului al Republicii Moldova au parvenit la 07 noiembrie 2022 petiția dnei Fulga Grabovski și la 08 noiembrie 2022 sesizarea dlui Vlad Bătrîncea, prin care ambii semnatari solicită atragerea la răspundere a A.O. „Media Alternativă” conform art. 17 alin. (3) Codul serviciilor audiovizuale, care prevede că „În spațiul audiovizual național este interzisă difuzarea programelor audiovizuale ce constituie discurs care incită la ură, dezinformare, propagandă a agresiunii militare, conținut extremist, conținut cu caracter terorist sau care prezintă o amenințare pentru securitatea națională”.

În acest context, urmează să precizăm că în sensul Codului serviciilor audiovizuale, program audiovizual - semnifică: „ansamblu de imagini în mișcare, însoțite sau nu de sunet, în cazul unui program televizat, sau ansamblu de sunete, în cazul unui program sonor, indiferent de durata acestuia, care constituie un întreg identificabil prin titlu, conținut sau formă, în cadrul unei grile sau al unui catalog realizat de către un furnizor de servicii media (evenimente sportive, filme documentare, programe de divertisment și de tip reality, programe pentru copii, piese de teatru și altele)”.

La caz, deși atât scrisoarea Consiliului Audiovizualului al Republicii Moldova, cât și norma invocată de autorii sesizărilor, fac referire la „înregistrarea video a emisiunii și/sau „program audiovizual”, în fapt materialul video din 05 noiembrie 2022, care face obiectul de examinare, a fost publicat pe pagina web www.tv8.md, care este o platforma media independentă, cu propria echipă redacțională și propria conducere. Astfel, acest material video nu a fost niciodată difuzat de serviciul media audiovizual „TV8”, nici în cadrul buletinelor de știri, și nici în cadrul unor alte emisiuni, respectiv nu poate fi calificat ca program audiovizual, în sensul normei legal citate.

La fel, potrivit prevederilor art. 2 alin. (2) și (3) din Codul serviciilor audiovizuale, prezentul Cod are ca obiect de reglementare furnizarea și distribuirea serviciilor media audiovizuale de către furnizorii de servicii media și distribuitorii de servicii media aflați în jurisdicția Republicii Moldova. Totodată, prezentul Cod nu se aplică: a) serviciilor web care nu intră în concurență cu serviciile media audiovizuale; conținutul audiovizual prezent pe pagina web fiind doar ocazional și nu constituie scopul principal al acestora”.

În continuare, precizăm că materialul video este filmat de reporterul site-ului TV8.md Dna Viorica Tătaru și reprezintă opinia unor legionari moldoveni care luptă în războiul din Ucraina de partea armatei ucrainene despre protestele care au loc în centrul Capitalei.

Pagina web TV8.md, la fel ca și serviciul media audiovizual de televiziune „TV8”, reprezintă instituții media independente și imparțiale, fidele principiului de pluralism de opinie. Pornind de la acest principiu, atât reporterii de la site, cât și cei de la tv au realizat și continuă să realizeze știri atât cu organizatorii protestelor din centrul capitalei, care cheamă oamenii la manifestații, cât și reportaje de la aceste acțiuni de protest, dar și opinii ale celor care se expun împotriva acestor proteste.

În acest sens, pe pagina web www.TV8.md cu adevărat, din cauza unei erori tehnice, a fost inițial difuzat materialul video brut care conținea mesaje de instigare la violență. Imediat ce eroarea a fost observată de editorii de la site, imaginile video au fost schimbate cu cele

redactate și din care au fost excluse secvențele problematice. Or, Codul de etică al jurnaliștilor obligă instituțiile media să își corecteze erorile imediat ce acestea sunt observate sau semnalate. Lucru pe care echipa site-ului TV8.md l-a făcut, demonstrând astfel alinierea la bunele practice în jurnalism.

Cât despre pretenziile acuzații de difuzare a unui discurs care incită la ură, menționăm că potrivit Codul serviciilor audiovizuale „discurs care incită la ură - semnifică mesaj care propagă, incită, promovează sau justifică ura rasială, xenofobia, antisemitismul sau alte forme de ură fondate pe intoleranță sau pe discriminarea pe criterii de sex, de rasă, de naționalitate, de religie, de dizabilitate sau de orientare sexuală.”

La caz, mesajul din materialul video difuzat pe site-ul www.tv8.md nu a promovat ura în sensul normei vizate în Codul serviciilor audiovizuale”.

Prin scrisoarea nr. 1720 din 29.11.2022, CA a solicitat de la furnizorul de servicii media AO „Media Alternativă” să confirme autenticitatea imaginilor video plasate pe pagina web www.zgd.md (Ziarul de Gardă) cu privire la un material video cu titlul: „Un grup de moldoveni care luptă în Ucraina, mesaj către participanții la protestele Partidului Șor: „Uitați-vă atent ce se petrece aici și dați-vă seama ce se va petrece în R. Moldova, dacă o să susțineți aceste proteste. Asta e mâna Moscovei” (<https://www.zdg.md/importante/video-un-grup-de-moldoveni-care-lupta-in-ucraina-mesaj-catre-participantii-la-protestele-partidului-sor-uitati-va-atent-ce-se-petrece-aici-si-dati-va-seama-ce-se-va-petrece-in-r-moldova-daca-o-sa-sust/>) și dacă acestea au fost plasate în varianta inițială și pe www.tv8.md. Astfel, prin scrisoarea nr. 54 din 30.11.2022, AO „Media Alternativă” a comunicat CA următoarele:

„A.O. „Media Alternativă”, deținătoarea licenței pentru serviciul media audiovizual de televiziune „TV8”, a luat act de scrisoarea CA nr. 1720 din 29 noiembrie 2022 cu privire la solicitarea informațiilor referitoare la autenticitatea imaginilor video din link-ul menționat în scrisoare și vă comunică următoarele:

Confirmăm faptul că materialul preluat de ZDG.MD sunt imaginile video în varianta brută, publicate inițial de „TV8”, dar eliminate în scurt timp și înlocuite cu varianta editată. În același context, reamintim faptul că, atât scrisoarea nr.1600 a Consiliului Audiovizualului al Republicii Moldova, cât și norma invocată de autorii sesizărilor, fac referire la „înregistrarea video a emisiunii și/sau „program audiovizual”, în fapt materialul video din 05 noiembrie 2022, care face obiectul de examinare, a fost publicat pe pagina web www.tv8.md, care este o platforma media independentă, cu propria echipă redacțională și propria conducere.

Astfel, acest material video nu a fost niciodată difuzat de serviciul media audiovizual de televiziune „TV8”, nici în cadrul buletinelor de știri și nici în cadrul unor alte emisiuni, respectiv nu poate fi calificat ca program audiovizual, în sensul normei legal citate.

La fel, potrivit prevederilor art. 2 alin. (2) și (3) al Codul serviciilor audiovizuale, prezentul Cod are ca obiect de reglementare furnizarea și distribuirea serviciilor media audiovizuale de către furnizorii de servicii media și distribuitorii de servicii media aflați în jurisdicția Republicii Moldova. Totodată, prezentul Cod nu se aplică: a) serviciilor web care nu intră în concurență cu serviciile media audiovizuale; conținutul audiovizual prezent pe pagina web fiind doar ocazional și nu constituie scopul principal al acestora;

Pagina web www.tv8.md, la fel ca și serviciul media audiovizual de televiziune „TV8”, reprezintă instituții media independente și imparțiale, fidele principiului de pluralism de opinie. Pornind de la acest principiu, atât reporterii de la site, cât și cei de la tv au realizat și continuă să realizeze știri atât cu organizatorii protestelor din centrul capitalei, care cheamă oamenii la manifestații, cât și reportaje de la aceste acțiuni de protest, dar și opinii ale celor care se expun împotriva acestor proteste.

Cât despre pretenziile acuzații de difuzare a unui discurs care incită la ură, menționăm că potrivit Codul serviciilor audiovizuale „discurs care incită la ură- semnifică mesaj care propagă, incită, promovează sau justifică ura rasială, xenofobia, antisemitismul sau alte forme de ură fondate pe intoleranță sau pe discriminarea pe criterii de sex, de rasă, de naționalitate, de religie, de dizabilitate sau de orientare sexuală”.

La caz, mesajul din materialul video difuzat pe site-ul www.TV8.md nu a promovat ura în sensul normei vizate în Codul serviciilor audiovizuale”.

Prin Decizia nr. 358/1 din 02.12.2022 cu privire la prelungirea termenului de examinare a petițiilor din partea dnei Fulga Grabovski și a dlui Vlad Batrîncea a fost prelungit termenul de efectuare a controlului petiției dnei Fulga Grabovski și a dlui Vlad Batrîncea, cu cel mult 15 zile lucrătoare, urmare a cererii petentei din 02.12.2022, prin care a solicitat copia avizului de furnizare a serviciului media audiovizual neliniar eliberat furnizorului de servicii media AO „Media Alternativă”. Este de menționat că CA nu a eliberat aviz pentru acest furnizor. De asemenea, petenta a mai solicitat să fie informată dacă furnizorii de servicii media neliniare au exclusiv obligațiile prevăzute în art. 61 alin. (1) din CSMA: „Furnizorii de servicii media audiovizuale neliniare au obligația să respecte: a) cerințele privind protecția minorilor, stabilite de prezentul cod; b) obligațiile de promovare a operelor audiovizuale europene, stabilite de prezentul cod; c) cerințele privind comunicările comerciale audiovizuale, stabilite de prezentul cod”. Astfel, este de specificat că obligațiile prevăzute în prezentul articol nu sunt exclusive, luând în considerare că, atât furnizorii de servicii media audiovizuale neliniare, cât și serviciile media audiovizuale liniare sunt obligați să respecte prevederile CSMA.

În conformitate cu prevederile art. 75 alin. (4) lit. a) și art. 83 alin. (3) lit. c) din CSMA, CA a efectuat monitorizarea materialului video brut care a fost plasat inițial pe www.tv8.md (înregistrarea video poate fi accesată și pe www.zgd.md), prin prisma celor invocate în sesizări.

Rezultatele monitorizării au atestat că în înregistrarea video, cu durata de 06 min. 56 sec., apar câțiva bărbați îmbrăcați în uniforme militare, care se adresează cu următorul mesaj:

„ - *Salutare pentru toată Moldova, mai ales veteranilor de pe Nistru din 1991-1992, avem o adresare. Noi, legionarii moldoveni, cetățeni ai Republicii Moldova, care ne aflăm în regiunea ucraineană pe câmpul de luptă, vrem să ne adresăm către dvs.! În primul rând, ceea ce se întâmplă azi în Republica Moldova, toate protestele acestea și care sunt organizate de așa-numiții veterani de război, cum sunt domnul Severin și alții, noi vrem să le aducem aminte că în 1992 pe câmpul de luptă ei nu erau, am fost noi și știm tare bine ce s-a petrecut acolo. La moment ei iarăși îndeamnă veteranii de război ca să se răscoale împotriva actualei guvernări, dar să știți băieți că asta este mâna Moscovei și sunt finanțați de Moscova (toate jigodiile astea). Uitați-vă atent ce se petrece în Ucraina și dați-vă seama ce se va petrece în Republica Moldova în curând dacă o să susțineți acest protest și îndemnurile acestor veterani „falși”. Noi sântem aici mai mult de 300 de moldoveni. Dar să țineți minte: noi ne vom întoarce și pentru noi o să se întoarcă toată legiunea, care să credeți că au experiență de luptă și o să fie rău”, a declarat un militar.*

- *Bună ziua, stimați cetățeni ai Republicii Moldova și acei care vor să facă, să răstoarne Guvernul și guvernarea în țară, vreau să mai adaug că să nu vă împingă păcatul să faceți acea răsturnare de situație și răsturnare de putere în țară. Noi credeți-ne că, cum a spus camaradul și prietenul meu, noi sântem vreo 200-300 de moldoveni, dar în urma noastră mai este legiunea internațională care conține undeva 22-25 mii de soldați bine pregătiți și profesionali și atunci acești alde Șor, Dodon, Cavcaliuc și toată compania asta au să vrea să stea la pușcărie. Dar credeți-mă că nu o să aveți șansa asta. Și la prietenii noștri care urzesc, pun la cale diferite proiecte și mai ales ca finii dlui Plahotniuc și alții, nu încercați. Nu încercați că din mormânt vă scoatem. Și nu numai din mormânt. Da, noi o să vă îngropăm, o să vă scoatem și iar o să vă îngropăm. Oameni buni, nu vă dați manipulați de acești hoți, alde Șor, Cavcaliuc, Dodon și alte lepădături, nu vă dați, pentru că ei au furat țara, din pricina lor noi acum suntem în așa gaură mare, financiară”, a spus alt militar.*

- *Bună ziua, stimați cetățeni, mă adresez referitor la camarazii care au făcut serviciul militar și în Afganistan și au apărut independența țării. Am o rugămintă la toți, să fie foarte calmi și să gândească înainte de a face un pas, pentru că asta ne va costa foarte mult cum ne-a costat până acum, 30 de ani. Au promis și au uitat, fiindcă în momentul de față noi ne aflăm aici. Să nu credeți că noi ne aflăm pur și simplu, pentru că așa e datoria noastră de militar, ca patrie să ai trebuie să o aperi, dar nu o apără nimeni când nu are pe cine apăra, dar noi avem pe cine*

apăra, avem un pământ frumos, iubitor și muncitor, și pe noi ne duc în ispită atâtea ani că nu vă puteți imagina. Vă rog frumos, camarazii de la Nistru care au apărat independența țării și integritatea țării să fie puțin mai deștepți la unele provocări care le face ... Avem hoți în toată țara care o fură în lung și în lat.

- Sugerez doamnei Președinte să inițieze o reformă a SIS-ului, în care activează dubli agenți, ce activează pentru Moscova, Transnistria și încă cine știe pentru cine, dar nu pentru Moldova, în frunte cu directorul ei ...demult urma să fie toți arestați, toți agenții FSB arestați și schimbați pe agenții pe care îi avem noi în pușcării în Moscova. La moment SIS-ul nu lucrează deloc. Vă rugăm, dna Președinte, faceți schimbări la SIS dacă vreți să fie pace în țară. Ei trebuiau să evite toate aceste ciocniri și protestele, dar ei nu vor să lucreze...”

Urmare a controlului s-a constatat că în înregistrarea video apare un grup de bărbați îmbrăcați în haine militare care, potrivit primului bărbat care a vorbit, sunt „*legionari moldoveni, cetățeni ai Republicii Moldova care ne aflăm în regiunea ucraineană pe câmpul de luptă*”. Aceștea au venit cu o adresare către unele persoane din țara noastră, făcând referire la protestele care s-au petrecut la Chișinău la începutul lunii noiembrie 2022.

De specificat că petiționarii au menționat că adresarea din înregistrarea video conține discurs care incită la ură, propagandă a agresiunii militare și conținut extremist, iar în consecință au fost încălcate prevederile art. 17 alin. (3) din CSMA, care stipulează că: „*În spațiul audiovizual național este interzisă difuzarea programelor audiovizuale ce constituie discurs care incită la ură, dezinformare, propagandă a agresiunii militare, conținut extremist, conținut cu caracter terorist sau care prezintă o amenințare pentru securitatea națională*”. În context, potrivit CSMA, **discurs care incită la ură**, semnifică: „*mesaj care propagă, incită, promovează sau justifică ura rasială, xenofobia, antisemitismul sau alte forme de ură fondate pe intoleranță sau pe discriminarea pe criterii de sex, de rasă, de naționalitate, de religie, de dizabilitate sau de orientare sexuală*”. Prin urmare, declarațiile militarilor nu promovează ura rasială, xenofobia, antisemitismul sau alte forme de ură bazate pe criteriile specificate în noțiune.

De asemenea, în expunerile lor nu s-a identificat **propagandă a agresiunii militare**, deoarece aceștea nu au lansat niciun apel de chemare la acțiuni militare.

Având în vedere că petiționarii au indicat că materialul video are conținut extremist, este de precizat că, potrivit Legii nr. 54/2003 privind contracara activității extreme, termenul **extremism**, semnifică: „*atitudine, doctrina unor curente politice, care, pe bază de teorii, idei sau opinii extreme, caută, prin măsuri violente sau radicale, să impună programul lor*”. În acest sens, în mesajele bărbaților din imaginile video nu se regăsesc elemente din definiție, având în vedere că autorii adresării nu au promovat anumite doctrine sau idei în baza cărora acționează, de asemenea, nu au prezentat nici un plan de măsuri prin care urmează să acționeze prin violență.

Totodată, urmare a controlului efectuat, s-a atestat că un militar s-a adresat veteranilor ce au luptat în războiul de pe Nistru, iar alt militar a venit cu un mesaj agresiv în adresa unor politicieni a căror nume au fost menționate în felul următor: „*alde Șor, Dodon, Cavcaliuc și toată compania asta ... Și prietenii noștri care urzesc, pun la cale diferite proiecte, și mai ales ca finii dlui Plahotniuc, și alții*”. Astfel, urmare a monitorizării, prevederile art. 17 alin. (3) din CSMA nu pot fi aplicate speței în cauză.

La fel, este de subliniat că, pe parcursul zilei de 05.11.2022, serviciul media audiovizual de televiziune „TV8” nu a difuzat înregistrarea video în eterul televizat, așa cum a menționat în petiția sa deputatul Republicii Moldova Vlad Batrîncea, însă, în prezentarea principalelor evenimente ale zilei în cadrul programului informativ difuzat în limba rusă „ИТОГИ” din aceeași zi, s-a menționat despre apelul bărbaților care apar în acest video, în felul următor: „*Молдавские легионеры, воюющие на стороне Украины, обратились к ветеранам конфликта на Днестре, призвав их не поддаваться на провокации и не присоединяться к протестам, организованным Партией Шор*”, dar subiectul nu a fost abordat pe parcursul programului informativ.

De precizat și faptul că AO „Media Alternativă”, deținătoarea paginii web www.tv8.md, a sesizat prezența unui mesaj agresiv în cadrul materialului video și, imediat, secvențele

problematică au fost excluse.

În cadrul ședinței publice din 23.12.2022, Fulga Grabovski a venit cu comentarii suplimentare prin prisma noțiunii de „*activitate extremistă*” prevăzută în dispoziția art. 1 lit. a) din Legea nr. 54/2003 privind contracararea activității extremiste, urmare a constatărilor din raportul de monitorizare în care s-a specificat că în mesajele vorbitorilor din materialul video nu se regăsesc elemente din definiția „*extremism*”. Petiționara a mai menționat că materialul video supus monitorizării a scindat opinia publică, motiv pentru care Consiliul Audiovizualului trebuie să protejeze cetățenii de spațiul informațional. De asemenea, a specificat faptul că la efectuarea controlului nu a fost aplicat triplul test CtEDO și Planul de acțiune Rabat, așa cum a solicitat prin intermediul unei cereri. În replică, președinta Consiliului Audiovizualului, Liliana Vițu-Eșanu, a răspuns că, din considerentul că prevederile art. 17 din CSMA nu sunt relevante în raportul de monitorizare, triplul test nu poate fi aplicat.

Prin intermediul aplicației „Viber”, Gheorghe Cavaliuc a spus că furnizorul de servicii media audiovizuale, prin vorbe și acțiuni, a făcut propagandă războiului cu elemente de amenințare directă, inclusiv cu arme, răfuială fizică la adresa cetățenilor Republicii Moldova, inclusiv la adresa sa și a unui fost președinte de țară. Petiționarul a mai declarat că despre unele elemente ale acestui mesaj de amenințare a unui grup de bărbați înarmați care au aspect penal trebuie să se pronunțe instituțiile de drept, iar pentru publicarea acestui mesaj pe site-ul furnizorului de servicii media cu amenințare directă ce vine din partea unui grup armat trebuie să se pronunțe regulatorul din domeniul audiovizualului. De asemenea, petiționarul a reamintit și faptul că după valul de critici în spațiul public legat de acest mesaj redacția „TV8” a cenzurat imaginile video, eliminând de pe site partea care reprezintă în mod clar și direct elementele unei infracțiuni și, pornind de la faptul că Republica Moldova este un stat neutru, prevederile constituționale, inclusiv cele de neutralitate, nu pot fi interpretate nici de Parlament, nici de Guvern, nici de Președinție, nici de CA. Imaginile video cu cetățenii moldoveni sunt condamnabile și e necesară o decizie în acest sens și din partea CA.

De menționat că la întrebarea președintei CA adresată lui Gheorghe Cavaliuc: „*Cum de se face că textul dvs. coincide 99% cu textul dnei Grabovski?*”, dna Fulga Grabovski, verbal, a cerut recuzarea dnei Liliana Vițu-Eșanu, iar examinarea petițiilor a fost suspendată pentru o dată ulterioară.

În cadrul ședinței publice din 29.12.2022, dna Fulga Grabovski a argumentat poziția sa în legătură cu cererea de recuzare a președintei CA în felul următor: „*În ședința trecută, membrii CA în frunte cu președinta CA au făcut aluzie la faptul că probabil aș fi semnat poate acea petiție (a dlui Gheorghe Cavaliuc). Oricare ar fi motivul, consider această declarație deplasată care nu-și are locul într-o procedură administrativă echitabilă. De câteva ori în ședință, dumneaei s-a exprimat cu privire la finalitatea incertă a procedurii, respectiv la lipsa necesității de examinare a petiției suplimentare, dat fiind faptul că în opinia dnei Vițu-Eșanu prevederile art. 17 din CSMA ar fi inaplicabile*”.

În cadrul dezbaterilor publice, cu referire la cererea de recuzare a președintei CA, Liliana Vițu-Eșanu, vicepreședinta CA, Ana Gonța, a remarcat că pentru justificarea neîncrederii față de o exercitare imparțială a funcției de către președinta CA, nu este suficientă simpla invocare a prevederilor legale și a faptului că petiționara nu este de acord cu unele întrebări adresate de președintă în cadrul ședinței publice în care se examinează petițiile. Conform art. 83 alin. (4) din CSMA „*...În cel mult 5 zile lucrătoare după efectuarea controlului privind circumstanțele de fapt, Consiliul Audiovizualului examinează sesizarea sau petiția în ședință publică, anunță rezultatele controlului, audiază subiecții interesați și decide respingerea sau acceptarea sesizării ori petiției și, după caz, aplicarea unei sancțiuni, în condițiile prevăzute de prezentul cod.*” Respectiv, în cadrul ședinței publice din 23 decembrie 2022, CA a examinat petițiile depuse de dna Fulga Grabovski, fiind anunțate rezultatele controlului și fiind audiați petiționarii. Totodată, vicepreședinta CA a precizat că petiția suplimentară depusă de petentă la data de 22 decembrie 2022, prin care se invocă argumente suplimentare în susținerea poziției privind sancționarea

furnizorului de servicii media AO „Media Alternativă” pentru încălcarea prevederilor art. 17 alin. (3) din CSMA, a fost dată citire de către raportor, fiind astfel examinată în cadrul ședinței publice, iar membrii urmau în partea deliberativă să examineze rezultatele controlului privind circumstanțele de fapt și toate argumentele subiecților interesați, inclusiv argumentele din petiția suplimentară, și în conformitate cu art. 80 alin. (4) din CSMA să-și argumenteze votul. În context, CA a efectuat controlul în sensul art. 83 din CSMA, cu privire la materialul video difuzat pe pagina web ce aparține AO „Media Alternativă”, prin prisma respectării prevederilor art. 17 alin. (3) din CSMA, rezultatele cărui au fost anunțate în cadrul ședinței publice din 23 decembrie 2022. Astfel, cele menționate de Liliana Vițu-Eșanu în cadrul ședinței publice în care s-au examinat petițiile depuse de petentă nu pot fi calificate ca expunere în public a părerii cu privire la finalitatea procedurii până la efectuarea controlului, deoarece controlul a fost efectuat, iar rezultatele au fost anunțate în ședință.

Cu referire la întrebarea președintei CA către dl Gheorghe Cavcaliuc privind gradul de coincidență a textului petiției dumealui cu textul petiției dnei Fulga Grabovski, Ana Gonța a spus că întrebarea respectivă a fost dată în contextul în care din informațiile publice se cunoaște că petiționarul dl Gheorghe Cavcaliuc nu se află pe teritoriul Republicii Moldova, iar faptul că dna Fulga Grabovski a făcut publică petiția sa nu era cunoscut Consiliului Audiovizualului. Mai ales că întrebarea a fost adresată în cadrul audierii subiecților interesați în ședința publică și nicidecum nu a avut drept scop expunerea în mod depreciativ în privința unui participant. Astfel, vicepreședinta CA a specificat că cererea de recuzare este una neîntemeiată, iar faptele invocate de petiționară nu pot fi calificate ca existența unor împrejurări care pun la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea dnei Liliana Vițu-Eșanu, deaceia nu pot servi drept temei de recuzare.

Totodată Fulga Grabovski a prezentat mai multe comentarii ale unor cetățeni plasate pe unele rețele de socializare cu referire la materialul video care este obiectul petițiilor. În acest sens, președinta CA a declarat că rețelele de socializare și online-ul nu intră în atribuțiile CA.

Pe marginea petițiilor s-a expus și membrul CA, Eugen Rîbca, care a spus că serviciul audiovizual neliniar www.tv8.md a difuzat adresări ale unor cetățeni ai Republicii Moldova, care potrivit materialului video difuzat se află pe teritoriul Ucrainei și participă în războiul ruso-ucrainean. Adresările combatanților au ca obiect subiecte politice importante și de actualitate la momentul difuzării, și anume protestele politice din Chișinău, corupția în rândul unor foști și actuali politicieni în organizarea protestelor politice și/sau susținători ai acestora. În contextul examinării poziției sociale a autorilor, membrul CA a specificat că persoanele din materialul video nu sunt influente din punct de vedere politic, mediatic și/sau social, motiv pentru care a remarcat prezența unor discursuri nestructurate ale protagoniștilor materialului video. Eugen Rîbca consideră că declarațiile supuse examinării nu reprezintă discurs de ură, deoarece nu au potențialul de a incita la discriminare, ostilitate sau violență împotriva unei persoane sau a unui grup de persoane. În consecință a propus respingerea petițiilor examinate.

Membrul CA, Ruslan Mihalevschi, a atras atenția asupra faptului că aplicarea art. 11 și 17 din CSMA va fi interpretată ca depășire a atribuțiilor CA, din considerentul că în dispozițiile articolelor menționate se interzice difuzarea programelor audiovizuale care propagă și provoacă ura rasială, xenofobia, antisemitismul și alte forme de ură. În context, Ruslan Mihalevschi a considerat necesar să menționeze că la art. 1 din CSMA se regăsește definiția legală a noțiunii de „program audiovizual”, care înseamnă „ansamblu de imagini în mișcare, însoțite sau nu de sunet, în cazul unui program televizat, sau ansamblu de sunete, în cazul unui program sonor, indiferent de durata acestuia, care constituie un întreg identificabil prin titlu, conținut sau formă, în cadrul unei grile sau al unui catalog realizat de către un furnizor de servicii media (evenimente sportive, filme documentare, programe de divertisment și de tip reality, programe pentru copii, piese de teatru și altele)”. Reieșind din această definiție, se disting criteriile de identificare a unui program audiovizual, potrivit cărora înregistrarea video publicată pe www.tv8.md nu corespunde criteriilor unui program audiovizual, deoarece nu poate fi inclusă în cadrul unei grile de emisie sau a unui catalog de programe, realizat de către un furnizor de servicii media, același lucru reiese și din analiza definițiilor ale unui serviciu media audiovizual

liniar și neliniar. Astfel, membrul CA, Ruslan Mihalevschi, a concluzionat că înregistrarea video publicată nu poate fi calificată ca program audiovizual, iar reglementările art. 11 și 17 din CSMA nu pot fi aplicate, motiv pentru care și-a exprimat poziția de a vota pentru respingerea petițiilor supuse controlului.

Președinta CA, Liliana Vițu-Eșanu, a ținut să menționeze că materialul video nu a fost difuzat de serviciul media de televiziune „TV8”, precum se indică în una din petiții, și că nu există nici o dovadă că acesta a ajuns în audiovizual la TV, pentru că domeniul de reglementare al Consiliului Audiovizualului este televiziunea și radioul. Totodată, Liliana Vițu-Eșanu a afirmat că este de acord cu concluziile raportului de monitorizare, motiv pentru care a anunțat că va vota pentru respingerea petițiilor.

În temeiul celor constatate și în conformitate cu prevederile Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, **Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova**

DECIDE:

1. A lua act de rezultatele monitorizării furnizorului de servicii media AO „Media Alternativă”. (PRO (6) UNANIM – L. VIȚU-EȘANU, A. GONȚA, O. DABIJA, R. MIHALEVSCHI, E. RÎBCA și L. TUREA.)

2. A respinge petiția f/nr. din 07.11.2022 din partea dnei Fulga Grabovski. (PRO (6) UNANIM – L. VIȚU-EȘANU, A. GONȚA, O. DABIJA, R. MIHALEVSCHI, E. RÎBCA și L. TUREA.)

3. A respinge petiția nr. 10 din 08.11.2022 din partea deputatului Republicii Moldova Vlad Batrîncea. (PRO (6) UNANIM – L. VIȚU-EȘANU, A. GONȚA, O. DABIJA, R. MIHALEVSCHI, E. RÎBCA și L. TUREA.)

4. A respinge petiția f/nr din 09.12.2022 din partea dlui Gheorghe Cavaliuc. (PRO (6) UNANIM – L. VIȚU-EȘANU, A. GONȚA, O. DABIJA, R. MIHALEVSCHI, E. RÎBCA și L. TUREA.)

5. A respinge petiția colectivă f/nr. din 19.12.2022, autoarea căreia este dna Fulga Grabovski. (PRO (6) UNANIM – L. VIȚU-EȘANU, A. GONȚA, O. DABIJA, R. MIHALEVSCHI, E. RÎBCA și L. TUREA.)

6. În conformitate cu prevederile art. 84 alin. (15) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, prezenta decizie poate fi contestată în ordine de contencios administrativ la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (MD-2068, mun. Chișinău, str. Kiev nr. 3), în termen de 30 de zile din data comunicării acesteia, fără a fi necesară depunerea unei cereri prealabile.

7. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția control servicii media audiovizuale.

8. Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării, se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web oficială a Consiliului Audiovizualului al Republicii Moldova.

PREȘEDINTĂ

Liliana VIȚU-EȘANU